

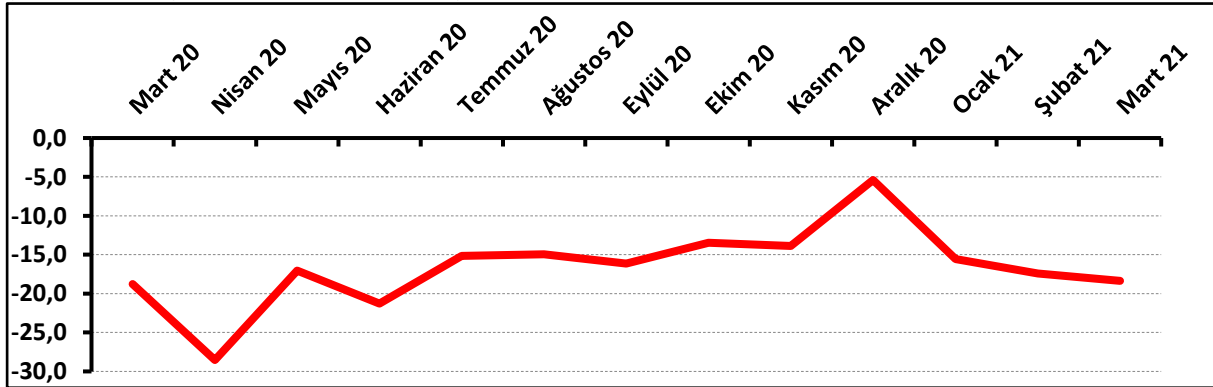
Perakende güveni yılbaşından beri geriliyor

TEPE, Mart 2021’de bir önceki aya göre 1,0 puan azalış, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 0,4 puan artışla -18,4 puan değerini aldı. Haziran-Aralık 2020 döneminde yaklaşık 16 puan iyileşme kaydeden perakende güveninde 2021 yılbaşından itibaren gözlenen gerileme eğilimi Mart 2021’de de devam etti. TEPE’nin geçen aya kıyasla azalışında geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki kötüleşme etkili olurken mevcut stok düzeyindeki düşüş olumlu katkı yaptı. “Mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektörü Mart ayında perakende güveni en fazla artan sektör oldu. Bölgeler bazında incelendiğinde ise Mart ayı perakende güveninde en fazla artış Akdeniz Bölgesi’nde görüldü. Perakende güveninde Türkiye, geçen yıla göre AB-27 ve Euro Bölgesi’nden daha iyi performans sergiledi.

Perakende güveni geçen aya kıyasla geriledi

Mart ayında -18,4 puan değerini alan TEPE, geçen yılın aynı dönemine göre 0,4 puan artarken, geçen aya göre 1,0 puan azaldı. Bu değer, geçen yılın Haziran ayından sonraki en düşük düzeyi oluştururken, Aralık 2020 sonrasında TEPE’nin gerileme eğiliminde olması dikkat çekti. TEPE değerinin aylık bazdaki değişiminde, geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki kötüleşme ve mevcut stok düzeyindeki düşüş etkili oldu.

Şekil-1. TEPE (Mart 2020 – Mart 2021)¹

Tablo-1. TEPE, Aylık Seri

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2019	-20,4	-23,7	-12,2	-16,9	-15,9	-12,4	-18,4	-20,2	-15,2	-16,6	-13,6	-14,6
2020	-12,4	-16,5	-18,8	-28,5	-17,0	-21,3	-15,1	-15,0	-16,1	-13,4	-13,9	-5,4
2021	-15,5	-17,4	-18,4									

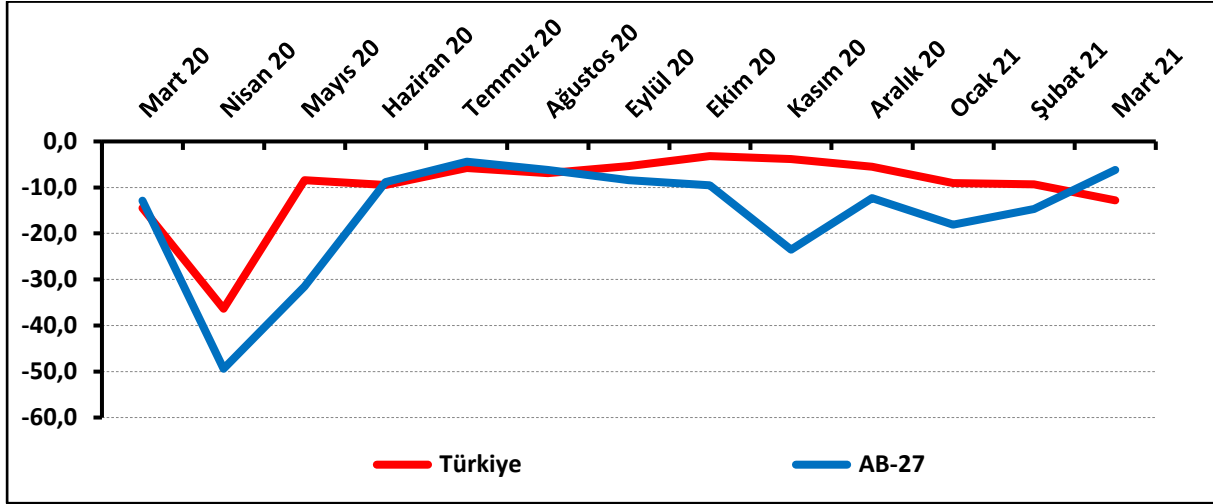
¹ Bültendeki tablo ve grafikler -aksi belirtilmediği sürece- mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Perakendecilerin satış beklentisi geçen aya kıyasla azaldı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Mart 2021’de -12,8 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 3,5 puan azalırken, bir önceki yılın aynı ayına göre 1,6 puan arttı.

Mart 2021’de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 28,7’si önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 41,2’si işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 30,1 oldu.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Mart 2020 – Mart 2021)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

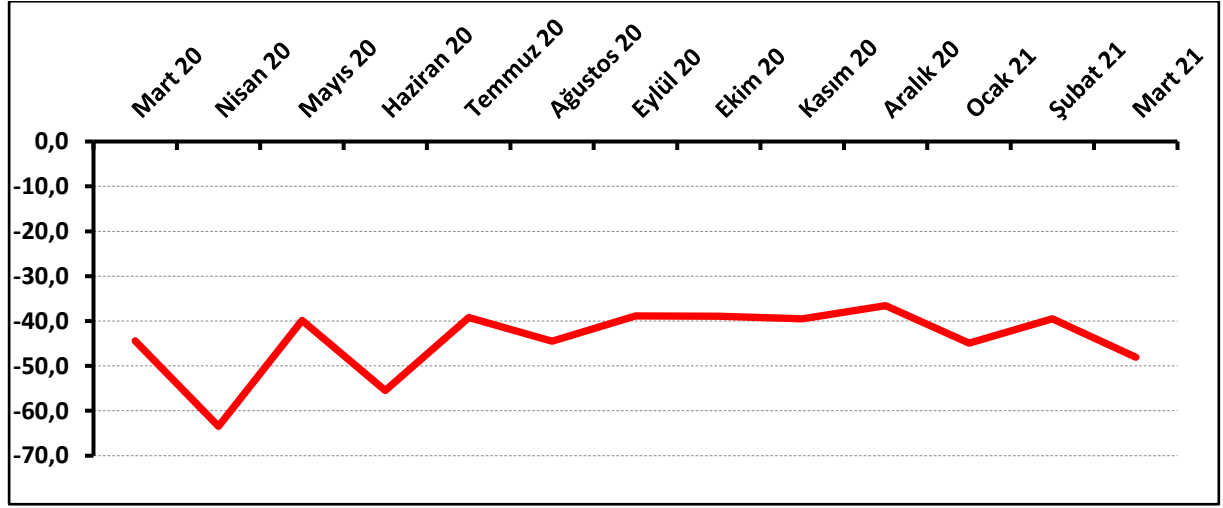
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2019	-18,5	-31,8	-4,5	-9,5	-5,2	-12,8	-20,6	-20,8	-8,7	-8,7	-3,9	-7,5
2020	-2,4	-13,2	-14,4	-36,4	-8,4	-9,5	-5,8	-6,9	-5,3	-3,2	-3,9	-5,5
2021	-9,1	-9,3	-12,8									

İşlerin durumuna ilişkin değerlendirmeler geçen aya ve geçen yıla kıyasla kötüleşti

İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumuna yönelik değerlendirmeler, Mart 2021’de -48,0 puan değerini alarak Şubat 2021’e göre 8,5 puan, Mart 2020’ye göre ise 3,6 puan azaldı.

Mart 2021’de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 15,5’i geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken, işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 63,6 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise yüzde 20,9 oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (Mart 2020 – Mart 2021)

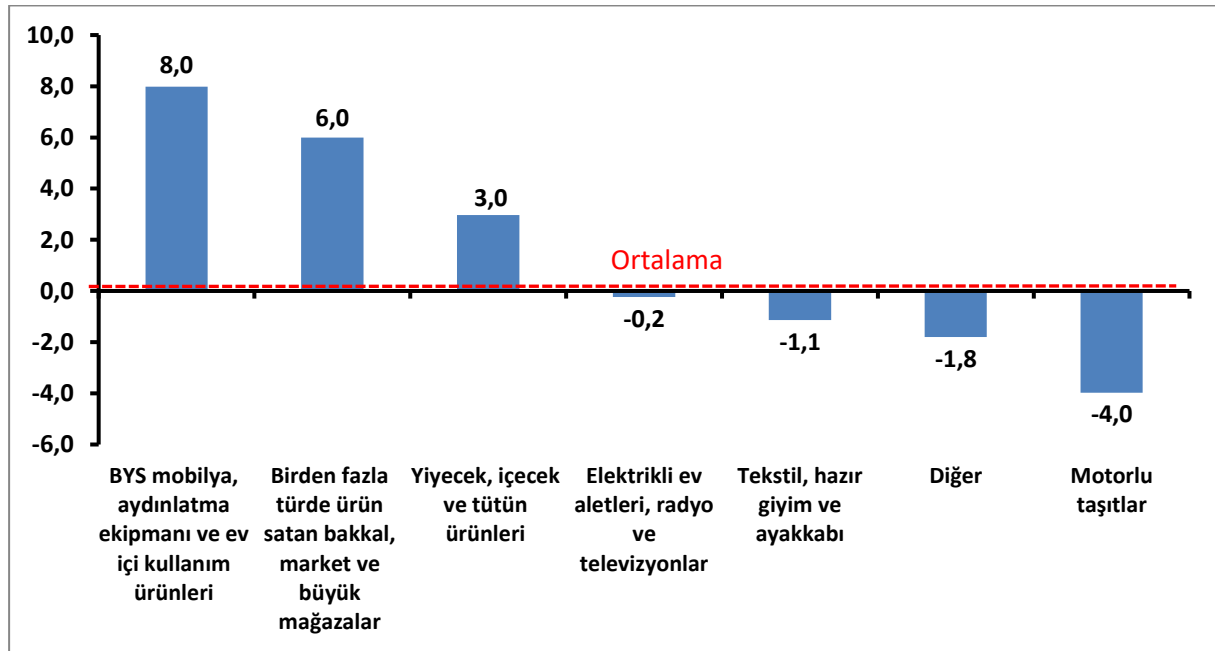
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2019	-54,1	-51,4	-35,3	-36,3	-38,4	-36,4	-45,4	-48,6	-32,9	-49,3	-41,5	-41,9
2020	-40,9	-37,7	-44,4	-63,5	-39,8	-55,5	-39,2	-44,5	-38,8	-38,9	-39,5	-36,6
2021	-44,9	-39,5	-48,0									

Perakende güveni en çok “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektöründe arttı

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında, Mart 2021’de, geçen yılın aynı dönemine göre “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri”, “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” ve “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” sektörlerinde artış; “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar”, “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı”, “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)” ve “motorlu taşıtlar” sektörlerinde azalış görüldü. Perakende güveni en fazla “motorlu taşıtlar” sektöründe azaldı.

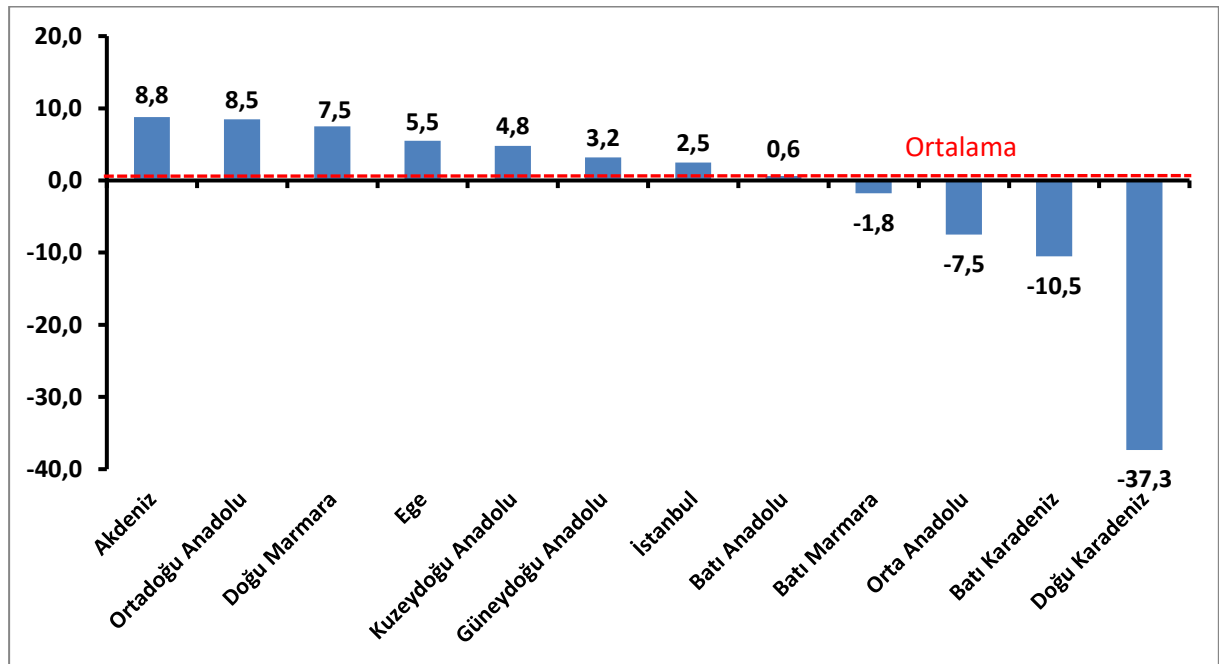
Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE’nin Mart 2021’de geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakende güveni en çok Akdeniz Bölgesi'nde arttı

Perakende güvenine bölgeler itibarıyla bakıldığında, Mart 2021'de, geçen yılın aynı dönemine göre Akdeniz ve Ege gibi turizm faaliyetinin yoğun olduğu bölgeler ile Doğu Anadolu bölgeleri ve İstanbul'da arttı; Batı Marmara, Orta Anadolu ve Karadeniz bölgelerinde ise azaldı. En fazla azalış -37,3 puan ile Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yaşandı.

Şekil-5. Bölgeler bazında TEPE'nin Mart 2021'de geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakendecilerin beklentileri geçen aya kıyasla kötüleşti

TEPE anketine soru bazında bakıldığında, Mart 2021’de, “mevcut stok düzeyi” dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Şubat 2021’e kıyasla olumsuz yönde değişti. Bir önceki yıla kıyasla bakıldığında ise, “geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu” ve “işlerin geçen yıla göre durumu” kötüleşirken “önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş beklentisi” de geriledi. Diğer taraftan, “Önümüzdeki 3 ayda satış, istihdam ve satış fiyatı beklentileri” ve “gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi” göstergeleri artış gösterdi. Satış fiyatı beklentileri, artış lehine 5,9 puanlık değişim ile en yüksek fark kalemini oluşturdu.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 03/2020	Endeks 02/2021	Endeks 03/2021	Bir önceki aya göre değişim 03/2021	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 03/2021
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-54,2	-50,3	-57,0	-6,7	-2,8
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	12,3	7,4	14,7	7,3	2,4
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-23,7	-12,9	-25,3	-12,4	-1,6
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-14,4	-9,3	-12,8	-3,5	1,6
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-4,9	0,9	-3,8	-4,7	1,1
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	29,1	37,0	35,0	-2,0	5,9
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-44,4	-39,5	-48,0	-8,5	-3,6
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	7,6	9,7	8,1	-1,6	0,5

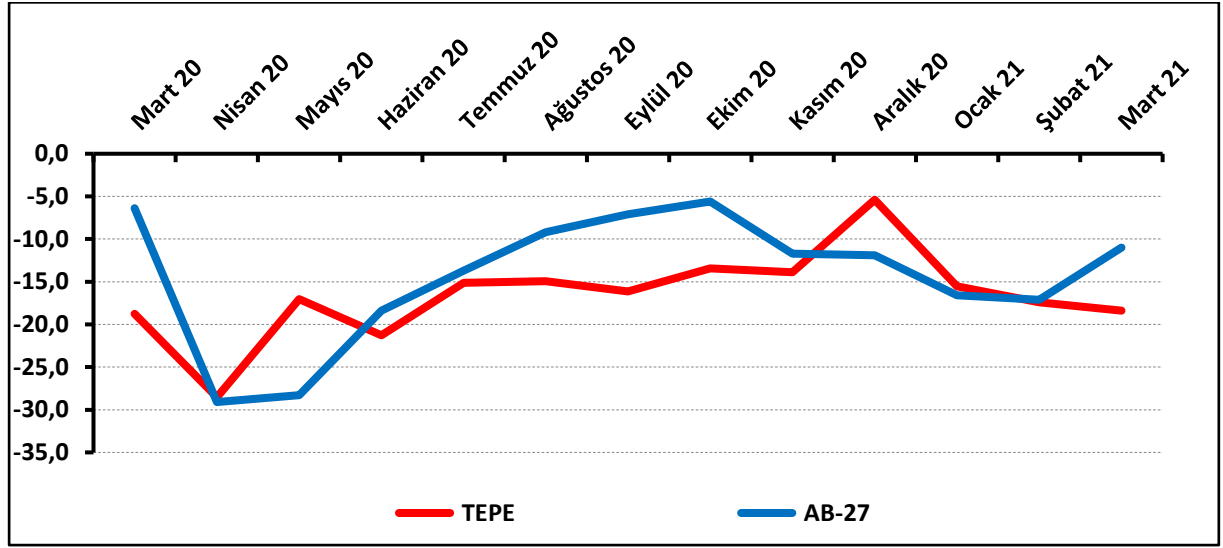
² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablo-4’deki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB’de perakende güveni geçen yıla göre azalırken, geçen aya göre arttı

AB-27 Perakende Güven Endeksi, Mart 2021’de -11,0 puan değerini aldı. AB-27’de perakende güveni bir önceki aya göre 6,1 puan artarken, geçen yılın aynı dönemine göre 4,6 puan azaldı. Türkiye, geçen yılın aynı dönemine kıyasla AB-27 ve Euro Bölgesi’nden daha iyi performans sergiledi.

Şekil-6. TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Mart 2020 – Mart 2021)

Tablo-5. AB-27

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2019	-0,5	0,1	1,7	0,2	0,6	1,2	0,6	1,5	1,1	0,0	0,9	1,8
2020	1,2	1,3	-6,4	-29,1	-28,3	-18,4	-13,7	-9,2	-7,1	-5,6	-11,7	-11,9
2021	-16,6	-17,1	-11,0									

Perakende güveninde Türkiye, geçen yıla göre değişimde AB-27 ve Euro Bölgesi'nden daha iyi performans sergiledi

AB-27 ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi değerlerine bakıldığında, Mart ayında geçen yıla göre en fazla artış gösteren ülkeler Avusturya, Finlandiya ve Arnavutluk oldu. Endeks değeri geçen yıla göre en fazla düşen ülkeler ise sırasıyla Karadağ, Slovakya ve Yunanistan oldu. Bir önceki aya göre en fazla artış Avusturya'da yaşandı. Perakende Güven Endeksinde Mart 2020'ye göre azalış Euro Bölgesi'nde 3,5 puan, AB-27'de 4,6 puan oldu. Şubat 2021'e göre değişim incelendiğinde ise Türkiye'nin AB-27 ve Euro Bölgesi'nden daha kötü performans sergilediği görüldü.

Tablo-6. AB-27 Ülkeleri** ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Mart 2020 ve Şubat 2021'e göre)

Ülkeler*	Mart 2020'ye göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)**	Şubat 2021'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
Avusturya	19,3	32,9
Finlandiya	15,5	-4,0
Arnavutluk	6,1	0,3
Almanya	5,3	12,9
İrlanda	0,7	2,9
Türkiye	0,4	-1,0
Danimarka	-1,3	7,6
Fransa	-2,2	3,1
Euro Bölgesi-19	-3,5	6,9
AB-27	-4,6	6,1
Belçika	-5,0	1,9
Estonya	-5,9	-9,7
İtalya	-7,7	-0,2
Letonya	-8,9	6,6
Litvanya	-9,1	5,1
Romanya	-9,6	-7,5
Polonya	-9,8	2,9
Makedonya Cumhuriyeti	-11,6	5,2
Hollanda	-12,0	3,8
Macaristan	-12,2	-0,3
Bulgaristan	-12,3	5,1
Çek Cumhuriyeti	-12,3	1,0
Portekiz	-13,5	4,6
Hırvatistan	-15,4	12,2
İsveç	-15,8	0,0
Malta	-15,9	10,8
Sırbistan	-16,5	-1,3
Slovenya	-19,7	8,9
İspanya	-19,8	8,5
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	-21,0	2,9
Yunanistan	-22,6	8,8
Slovakya	-22,9	2,1
Karadağ	-32,9	-1,5

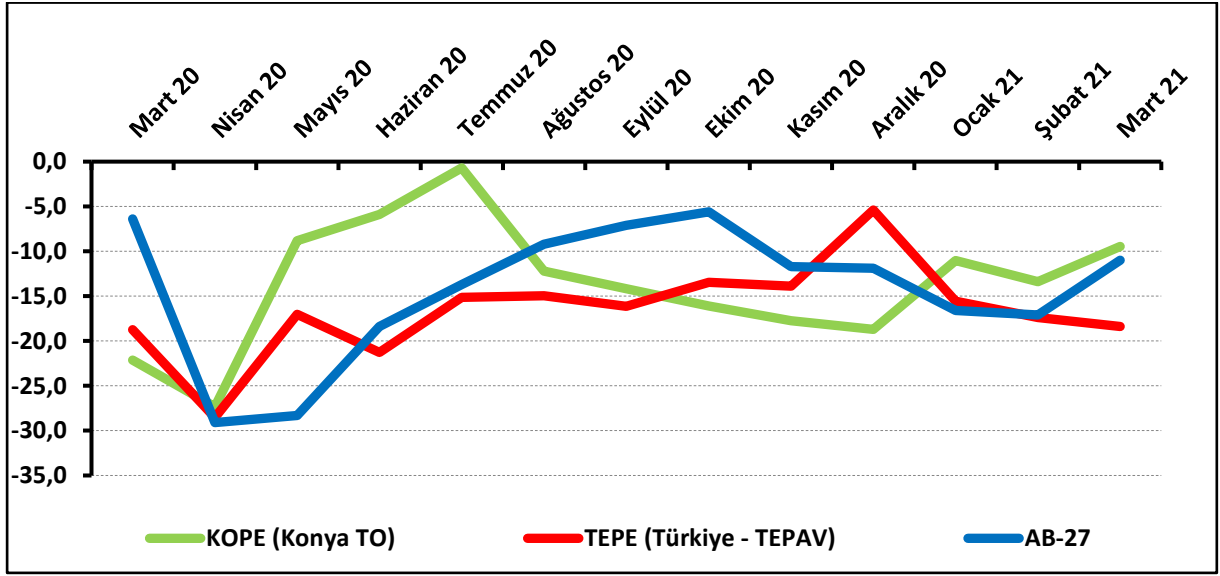
*Eurostat tarafından Temmuz 2017'den itibaren Makedonya, Karadağ ve Sırbistan; Ocak 2019'dan itibaren İrlanda; Haziran 2019'dan itibaren Arnavutluk ülke verilerine eklenmiştir. Birleşik Krallık 31 Ocak 2020'de Avrupa Birliği'nden ayrılmış ve Mart 2021 verileri açıklanmamıştır.

**Sıralama Mart 2020 değişimine göre yapılmıştır.

Konya'da perakende güveni Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) iş birliğinde hazırlanan Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE), Mart 2021'de geçen yılın aynı dönemine göre 12,6 puan, bir önceki aya göre ise 3,9 puan artarak -9,5 puan değerini aldı. Mart ayında Türkiye genelinden ve AB-27'den daha iyi performans sergiledi.

Şekil-7. KOPE, TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Mart 2020 – Mart 2021)

Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2019	-16,8	-18,1	-13,6	-15,3	-14,3	-6,9	-14,3	-8,9	-11,8	-18,0	-9,7	-7,2
2020	-4,7	-5,7	-22,1	-27,3	-8,8	-5,9	-0,7	-12,2	-14,2	-16,1	-17,8	-18,7
2021	-11,0	-13,4	-9,5									